

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2012 m. rugsėjo 6 d.¹

Byla C-75/11

**Europos Komisija
prieš**

Austrijos Respubliką

„Diskriminacijos dėl pilietybės draudimas — Sąjungos piliečių judėjimo laisvė — Paslaugų teikimo laisvė — Transporto sektorius — Direktyva 2004/38/EB — Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisė laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje — Važiavimo viešuoju artimojo susisiekimo transportu lengvatų netaikymas studentams, kurių tėvai pagal nacionalinę teisę negauna pašalpos šeimai“

I – Įžanga

1. Ar valstybės narės turi teisę transporto lengvatas studentams susieti su sąlygomis, kurių studentai iš kitų valstybių narių paprastai negali įvykdyti? Į šį klausimą reikia atsakyti nagrinėjamoje byloje.
2. Įvairūs Austrijos regionai ir kompetentinga federalinė ministerija su artimojo susisiekimo transporto įmonėmis susitarė dėl transporto lengvatų studentams. Jos suteikiamos tik tiems studentams, kurių tėvai Austrijoje gauna studijoms skirtą pašalpą šeimai. Tokią pašalpą gauna tik Austrijoje gyvenantys tėvai.
3. Komisija mano, kad tokia transporto lengvatų suteikimo sąlyga yra diskriminacinė ir nesuderinama su SESV 18, 20 ir 21 straipsniais ir Direktyvos 2004/38² dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsniu. Paprastai Austrijos aukštosiose mokyklose besimokantys studentai iš kitų valstybių narių jos įvykdyti negali.
4. Austrija savo poziciją iš esmės grindžia argumentu, kad šia lengvata tik papildoma pašalpa šeimai, todėl jos suteikimas atitinka Reglamentą Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo³. Be to, studentus iš kitų valstybių narių remia jų kilmės valstybės, todėl jų negalima prilyginti vietiniams studentams. Galiausiai pagal Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalį leidžiama paramos studijoms neteikti studentams iš kitų valstybių narių.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46).

3 — 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje (OL L 149, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 35), iš dalies pakeistas 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008 (OL L 177, p. 1).

II – Teisinis pagrindas

A – Direktyva 2004/38

5. Direktyvos 2004/38 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžta jos taikymo sritis:

„Ši direktyva taikoma visiems Sąjungos piliečiams, kurie atvyksta į kitą valstybę narę, kurios piliečiai jie nėra, [arba joje gyvena] <...>.“

6. Remiantis Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies c punktu, visi Sąjungos piliečiai „turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje ilgiau kaip tris mėnesius, jei jie

<...>

c)

— yra priimti į privačią arba valstybinę instituciją, akredituotą ar finansuojamą priimančiosios valstybės narės pagal savo įstatymų ar kitų teisės aktų praktiką, turėdami pagrindinį studijų kurso baigimo tikslą, įskaitant profesinį rengimą ir

— turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje ir užtikrina atitinkamą nacionalinę instituciją pateikdami deklaraciją ar kitokiu jos pasirinktu lygiaverčiu būdu, kad jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai <...>.“

7. Direktyvos 2004/38 24 straipsnyje reglamentuojamas vienodas požiūris į kitose valstybėse narėse gyvenančius Sąjungos piliečius:

„(1) Taikant tokias specialiąsias nuostatas, kurios aiškiai numatytos Sutartyje ir antriniuose [antrinės] teisės aktuose, visiems Sąjungos piliečiams, pagal šią direktyvą gyvenantiems priimančiosios valstybės narės teritorijoje, Sutarties taikymo srityje taikomas vienodas traktavimas kaip ir tos valstybės narės piliečiams.<...>

(2) Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies, priimančioji valstybė narė neįpareigojama suteikti socialinės paramos teises per pirmuosius tris gyvenimo šalyje mėnesius arba, kai taikytina, ilgesnį 14 straipsnio 4 dalies b punkte numatytą laikotarpį, ir neįpareigojama iki įgyjant nuolatinio gyvenimo šalyje teisę suteikti paramą studijoms, įskaitant profesinį parengimą, susidedančią iš studento stipendijų ar paskolų, asmenims, išskyrus darbuotojus, savarankiškai dirbančiuosius, tokį statusą išlaikančius asmenis ir jų šeimos narius.“

B – Reglamentas Nr. 1408/71

8. Remiantis Reglamento Nr. 1408/71 4 straipsnio 1 dalies h punktu, jis taikomas išmokoms šeimai.

9. Pagal 1 straipsnio u punkto i papunktį išmokos šeimai reiškia:

„visas išmokas natūra arba pinigais, skirtas šeimos išlaidoms padengti pagal 4 straipsnio 1 dalies h punkte nurodytus teisės aktus <...>.“

10. Reglamento Nr. 1408/71 13 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta, kad asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai.

11. Reglamento Nr. 1408/71 73 straipsnyje reglamentuojamas išmokų šeimai skyrimas kitoje valstybėje narėje gyvenantiems šeimos nariams:

„Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo arba savarankiškai dirbantis asmuo, kuriam taikomi valstybės narės teisės aktai, už savo šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, turi teisę gauti išmokas šeimai, mokamas pagal pirmosios valstybės teisės aktų nuostatas, tartum jie gyventų toje valstybėje, laikantis VI priedo nuostatų.“

12. Reglamento Nr. 1408/71 VI priede neįtvirtintos šiai bylai reikšmingos nuostatos.

III – Faktinės aplinkybės, ikiteisminė procedūra ir reikalavimai

13. Procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo susijusi su transporto lengvatomis, studentams taikomomis pagal privatinės teisės sutartis, kurias kompetentinga Austrijos federalinė ministerija sudarė su regiono subjektais (federalinėmis žemėmis arba savivaldybėmis) ir atitinkamomis transporto įmonėmis. Dėl šių susitarimų federalinėse žemėse studentams taikomos skirtingos transporto lengvatos ir nuolaidos.

14. Sudarydama tokią sutartį, kompetentinga federalinė ministerija siekia transporto lengvatas susieti su pašalpos šeimai skyrimu pagal 1967 m. Austrijos įstatymą dėl šeimos išlaidų kompensavimo (*Familienlastenausgleichgesetz*). Tokios lengvatos numatytos ne tiesiogiai studentams, o jų tėvams, turintiems pareigą jais rūpintis ir juos išlaikyti, jeigu jie priklauso Austrijos socialinės apsaugos sistemai. Austrijos teigimu, transporto lengvatas susieti su pašalpų šeimai skyrimu numatyta Vienos, Aukštutinės Austrijos, Burgenlando bei Štirijos federalinėse žemėse ir Insbruko mieste.

15. Komisija manė, kad tai yra neleistina studentų iš kitų valstybių narių diskriminacija, ir 2009 m. paragino Austriją pagal SESV 258 straipsnį pareikšti savo pastabas. Tęsdama procedūrą, 2010 m. sausio 28 d. ji pareiškė pagrįstą nuomonę, kurioje nustatė galutinį dviejų mėnesių terminą skundžiamam pažeidimui nutraukti.

16. Austrijos atsakymai Komisijos netenkino, todėl ji 2011 m. vasario 21 d. pareiškė šioje byloje nagrinėjamą ieškinį.

17. Komisija prašo:

- pripažinti, kad Austrijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 18 straipsnį kartu taikant SESV 20 bei 21 straipsnius ir pagal Direktyvos 2004/38 24 straipsnį, važiavimo viešuoju transportu lengvatas iš esmės taikydama tik studentams, kuriems Austrijoje skiriama pašalpa šeimai,
- priteisti iš Austrijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

18. Austrijos Respublika prašo:

- atmesti ieškinį,
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

19. Bylos šalys pateikė rašytines pastabas.

IV – Teisinis vertinimas

20. Kad būtų galima įvertinti, ar būtų diskriminacijos (žr. C dalį), pirmiausia reikia patikslinti ieškinio dalyką (žr. A dalį) ir taikytinus diskriminacijos draudimus (žr. B dalį).

A – Dėl ieškinio dalyko

21. Ieškinyje Komisija kaltina Austriją, kad ši važiavimo viešuoju transportu lengvatas taikė tik tiems studentams, kuriems Austrijoje skiriama pašalpa šeimai.

22. Tačiau iš ieškinio motyvų matyti, kad tokia praktika taikoma tik Vienos, Aukštutinės Austrijos, Burgenlando bei Štirijos žemėse ir Insbruko mieste. Žemutinėje Austrijoje padėtis neaiški – nėra pakankamai informacijos, – o kituose regionuose transporto lengvatos su pašalpomis šeimai nesiejamos.

23. Nors Austrija tvirtina, kad dabar lengvatos su šia sąlyga nebesiejamos ir Insbruke, baigiantis pagrįstoje nuomonėje nustatytam terminui ginčijama lengvata buvo taikoma.

24. Be to, Komisija nekaltina tuo, kad studentams iš trečiųjų valstybių arba kitiems Austrijos studentams transporto lengvatos netaikomos. Ji tiria tik studentų, kurių tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai dėl to, kad gyvena kitoje valstybėje narėje, padėtį.

25. Todėl proceso dalykas susijęs tik su tuo, kad studijuojantiems Sąjungos piliečiams, kurių tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai dėl to, kad gyvena kitoje valstybėje narėje, Vienos, Aukštutinės Austrijos, Burgenlando bei Štirijos žemėse ir Insbruko mieste taikomos ne tokios pačios transporto lengvatos kaip studentams, kuriems Austrijoje skiriama pašalpa šeimai.

B – Dėl taikytinų diskriminacijos draudimų

26. Pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar iš tikrųjų taikytini Komisijos nurodyti diskriminacijos draudimai.

27. Savo ieškinį Komisija grindžia bendroju diskriminacijos draudimu pagal SESV 18 straipsnį, kartu remdamasi Sąjungos piliečių judėjimo laisve pagal SESV 20 ir 21 straipsnius ir Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsniu.

28. Bendrieji diskriminavimo draudimai pagal SESV 18 straipsnį taikomi su sąlyga, kad studentai iš kitų valstybių narių, kurie Austrijoje naudoja viešuoju artimojo susisiekimo transportu, įgyvendindami savo, kaip Sąjungos piliečių, judėjimo laisvę pagal SESV 18 straipsnį, patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

29. Tačiau diskriminavimo draudimų, siejamų su bendrąja Sąjungos piliečių judėjimo laisve, taikymui atrankinėms transporto lengvatoms galėtų prieštarauti tai, kad ši Austrijos priemonė susijusi su naudojimusi transporto paslaugomis. Kyla abejonių, ar, be bendrosios Sąjungos piliečių judėjimo laisvės, galima remtis paslaugų teikimo laisve (žr. 1 dalį). Be to, su transportu susijusioms priemonėms galioja specialiosios Sutarties antraštinės dalies „Transportas“ nuostatos. Todėl reikia įvertinti, ar taikant bendrąją judėjimo laisvę būtų apeitos šios specialiosios nuostatos (žr. 2 dalį). Galiausiai reikia trumpai panagrinėti bendrojo diskriminacijos draudimo ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio santykį (žr. 3 dalį).

1. Dėl paslaugų teikimo laisvės

30. Kai kuriuose ankstesniuose sprendimuose Teisingumo Teismas plačiau nemotyvuodamas yra nusprendęs, kad tam tikromis priemonėmis buvo pažeista ir konkreti pagrindinė laisvė, ir bendrasis diskriminacijos draudimas⁴. Tačiau šiuo metu Teisingumo Teismas jau yra visiškai teisingai patikslinęs šią savo praktiką nurodydamas, kad SESV 18 straipsnį, kuriame įtvirtintas bendrasis diskriminacijos dėl pilietybės draudimas, kaip savarankišką pagrindą galima taikyti tik Sąjungos teisės reglamentuojamiems atvejams, kuriems Sutartyje nenumatyti specialūs diskriminacijos draudimai⁵. Jeigu taikoma paslaugų teikimo laisvė, tuomet netaikomas SESV 18 straipsnis⁶.

31. Tai iš esmės turi galioti ir tokiais atvejais, kai bendruoju diskriminacijos dėl pilietybės draudimu remiamasi kartu su bendrąja Sąjungos piliečių judėjimo laisve pagal SESV 21 straipsnį. Tiesa, dėl šios judėjimo laisvės ir specialiųjų pagrindinių laisvių tarpusavio santykio Teisingumo Teismo nuomonė buvo kiek atsargesnė ir jis ne kartą yra konstatavęs, kad neturi spręsti dėl SESV 21 straipsnio išaiškinimo⁷. Vis dėlto tokia pozicija taip pat parodo konkrečių pagrindinių laisvių specialųjį pobūdį.

32. Prie kitokios išvados negalima priėti ir paanalizavus teismo praktiką apie kapitalo judėjimo laisvės ir kitų pagrindinių laisvių tarpusavio santykį. Šioje srityje Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kapitalo judėjimo laisvės neturi nagrinėti, jeigu jau yra nustatęs, kad priemone pažeidžiama darbuotojų judėjimo laisvė, įsisteigimo laisvė ir Sąjungos piliečių judėjimo laisvė⁸. Tose bylose *greta* kitų abiejų minėtų pagrindinių laisvių reikėjo remtis bendrąja judėjimo laisve, nes bylos buvo susijusios ir su asmenimis, kurie į atitinkamą valstybę atvyko nesiekdami užsiimti ekonomine veikla⁹. Tačiau tai nepaneigia specialiojo pobūdžio idėjos. Priešingai, kapitalo judėjimo laisvė nuo kitų laisvių atbijoama pagal valstybės narės konkrečios priemonės objektą¹⁰. Kadangi Teisingumo Teismas kapitalo judėjimo laisvės nenagrinėjo ir rėmėsi Sąjungos piliečių judėjimo laisve, iš esmės buvo analizuojamas ne kapitalo investavimas, o asmenų judėjimo laisvė.

33. Todėl SESV 18 straipsnyje įtvirtinto bendrojo diskriminacijos draudimo negalima taikyti kartu su SESV 21 straipsnyje įtvirtinta bendrąja judėjimo laisve, jeigu važiavimo viešuoju artimojo susisiekimo transportu lengvatos patenka į paslaugų teikimo laisvės sritį.

4 — Dėl paslaugų teikimo laisvės žr. 1994 m. kovo 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-45/93, Rink. p. I-911, 10 punktas) ir 2003 m. sausio 16 d. Sprendimą *Komisija prieš Italiją* (C-388/01, Rink. p. I-721, 28 punktas); taip pat, pvz., 1978 m. birželio 28 d. Sprendimą *Kenny* (1/78, Rink. p. 1489, 12 punktas) ir 1986 m. balandžio 17 d. Sprendimą *Reed* (59/85, Rink. p. 1283, 29 punktas).

5 — 1994 m. balandžio 12 d. Sprendimas *Halliburton Services* (C-1/93, Rink. p. I-1137, 12 punktas), 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas *Metallgesellschaft ir kt.* (C-397/98 ir C-410/98, Rink. p. I-1727, 38 punktas), 2010 m. sausio 21 d. Sprendimas *SGI* (C-311/08, Rink. p. I-487, 31 punktas) ir 2011 m. kovo 31 d. Sprendimas *Schröder* (C-450/09, Rink. p. I-2497, 28 punktas).

6 — 1989 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* (305/87, Rink. p. 1461, 13 ir paskesni punktai), 1999 m. balandžio 29 d. Sprendimas *Royal Bank of Scotland* (C-311/97, Rink. p. I-2651, 20 punktas) ir 2010 m. spalio 26 d. Sprendimas *Schmelz* (C-97/09, Rink. p. I-10465, 44 ir paskesni punktai).

7 — Žr. 2003 m. vasario 6 d. Sprendimą *Stylianakis* (C-92/01, Rink. p. I-1291, 18 ir paskesni punktai), 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-318/05, Rink. p. I-6957, 35 ir paskesni punktai), 2010 m. gegužės 20 d. Sprendimą *Zanotti* (C-56/09, Rink. p. I-4517, 24 ir paskesni punktai) ir 2010 m. gruodžio 16 d. Sprendimą *Josemans* (C-137/09, Rink. p. I-13019, 53 punktas).

8 — 2006 m. spalio 26 d. Sprendimas *Komisija prieš Portugaliją* (C-345/05, Rink. p. I-10633, 45 punktas) ir 2007 m. sausio 18 d. Sprendimas *Komisija prieš Švediją* (C-104/06, Rink. p. I-671, 37 punktas). Tačiau priešingai nuspręsta 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendime *Komisija prieš Belgiją* (C-250/08, Rink. p. I-12341, 30 punktas), kuriame vadovaujamosi nuostata, kad kapitalo judėjimo laisvė yra specialiojo pobūdžio, palyginti su Sąjungos pilietybe.

9 — Žr. 8 išnašoje minėtų sprendimų *Komisija prieš Portugaliją* 37 punktą ir *Komisija prieš Švediją* 30 punktą; taip pat 2011 m. sausio 20 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-155/09, Rink. p. I-65, 60 punktas) ir 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimą *Komisija prieš Vengriją* (C-253/09 Rink. p. I-12391, 86 punktas).

10 — 2007 m. gegužės 24 d. Sprendimas *Holböck* (C-157/05, Rink. p. I-4051, 22 punktas), Sprendimas *SGI* (minėtas 5 išnašoje, 25 punktas) ir 2011 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Halley ir kt.* (C-132/10, Rink. p. I-8353, 17 punktas); taip pat šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimą *Cadbury Schweppes ir Cadbury Schweppes Overseas* (C-196/04, Rink. p. I-7995, 31–33 punktai) ir 2006 m. spalio 3 d. Sprendimą *Fidium Finanz* (C-452/04, Rink. p. I-9521, 34 ir 44–49 punktai).

34. Tad reikia patikrinti, ar taikytina paslaugų teikimo laisvė pagal SESV 56 straipsnį. Remiantis nusistovėjusia teismo praktika, šia nuostata teisės suteikiamos ne tik paslaugų teikėjui, bet ir jų gavėjui¹¹. Todėl į kitą valstybę narę vykstantys Sąjungos piliečiai dėl savo pilietybės negali būti diskriminuojami paslaugų kainos atžvilgiu¹².

35. Vis dėlto paslaugų teikimo laisvė netaikoma valstybės narės piliečiui, kuris nuvyksta į kitos valstybės narės teritoriją ir ten įsikuria nuolatiniam laikui, siekdamas neribotą laiką teikti ar gauti paslaugas¹³. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas vadovavosi nuostata, kad SESV 56 straipsnis netaikomas jokios sąsajos su užsieniu neturinčiai veiklai¹⁴.

36. Paprastai studentai į kitą valstybę narę vyksta ilgesniam laikui. Tiesa, gyvenimo studijų tikslais trukmė nėra neapibrėžta, bet ji, ypač mainų programų atveju, atitinka numatomą studijų trukmę. Kyla klausimas, ar tai yra pakankama sąsaja su užsieniu, kad būtų galima remtis paslaugų teikimo laisve.

37. Šioje byloje kaip tik diferencijuojama pagal tai, ar studento tėvams Austrijoje mokamos išmokos šeimai, dėl ko jie skirstomi į gyvenančius šalyje arba užsienyje. Taigi teisės nuostata, kuri gali lemti netiesioginę diskriminaciją, implicitiškai apima sąsają su užsieniu. Šiuo požiūriu nagrinėjama byla galima palyginti su sprendimais dėl atsižvelgimo mokestiniais tikslais į magistro studijų išlaidas¹⁵ arba dėl mokyklų mokesčio¹⁶ kilmės šalyje, kuriose buvo taikoma paslaugų teikimo laisvė.

38. Taigi šiuo atveju iš esmės taikoma paslaugų teikimo laisvė, todėl nereikia tikrinti bendrojo diskriminacijos draudimo kartu taikant Sąjungos piliečių judėjimo laisvę.

2. Dėl transporto politikos

39. Vis dėlto pagrindinėje byloje sprendžiamas galimybės naudotis transporto paslaugomis klausimas. Remiantis SESV 58 straipsnio 1 dalimi, laisvę teikti paslaugas transporto srityje reglamentuoja transportui skirtos antraštinės dalies nuostatos. Vadovaujantis nusistovėjusia teismo praktika, tai reiškia, kad paslaugų teikimo laisvė netaikoma¹⁷. Jos principai veikia turėtų būti įgyvendinti vykdant bendrąją transporto politiką¹⁸.

40. Vis dėlto pagal nusistovėjusią teismo praktiką visoms transporto rūšims taikomos bendrosios Sutarties nuostatos¹⁹, visų pirma kitų pagrindinių laisvių nei paslaugų teikimo laisvė nuostatos²⁰. Todėl turi galioti ir bendrasis diskriminacijos draudimas kartu taikant Sąjungos piliečių judėjimo laisvę.

11 — 1984 m. sausio 31 d. Sprendimas *Luisi ir Carbone* (286/82 ir 26/83, Rink. p. 377, 10 punktas), 1989 m. vasario 2 d. Sprendimas *Cowan* (186/87, Rink. p. 195, 15 punktas), 1999 m. spalio 26 d. Sprendimas *Eurowings Luftverkehr* (C-294/97, Rink. p. I-7447, 34 punktas), Sprendimas *Zanotti* (minėtas 7 išnašoje, 35 punktas) ir 2012 m. liepos 5 d. Sprendimas *SIAT* (C-318/10, 19 punktas).

12 — Dėl įėjimo į lankytinus objektus bilieto kainų žr. 4 išnašoje minėtą Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* ir Sprendimą *Komisija prieš Italiją*.

13 — 1988 m. spalio 5 d. Sprendimas *Steymann* (196/87, Rink. p. 6159, 17 punktas) ir 1997 m. birželio 17 d. Sprendimas *Sodemare ir kt.* (C-70/95, Rink. p. I-3395, 38 punktas).

14 — 13 išnašoje minėtas Sprendimas *Sodemare ir kt.*

15 — Sprendimas *Zanotti* (minėtas 7 išnašoje, 35 punktas).

16 — Sprendimas *Komisija prieš Vokietiją* (minėtas 7 išnašoje, 72 punktas).

17 — 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimas *Yellow Cab Verkehrsbetrieb* (C-338/09, I-13927, 29 punktas) ir 2011 m. sausio 25 d. Sprendimas *Neukirchinger* (C-382/08, Rink. p. I-139, 22 punktas).

18 — 1985 m. gegužės 22 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (13/83, Rink. p. 1513, 62 punktas) ir Sprendimas *Yellow Cab Verkehrsbetrieb* (minėtas 17 išnašoje, 30 punktas).

19 — 1974 m. balandžio 4 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (167/73, Rink. p. 359, 32 punktas), 1986 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Asjes ir kt.* (209/84-213/84, Rink. p. 1425, 45 punktas) ir Sprendimas *Neukirchinger* (minėtas 17 išnašoje, 21 punktas).

20 — Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* (minėtas 19 išnašoje, 33 punktas) dėl darbuotojų judėjimo laisvės ir Sprendimas *Yellow Cab Verkehrsbetrieb* (minėtas 17 išnašoje, 33 punktas) dėl įsisteigimo laisvės.

41. Tai neprieštarauja argumentams dėl specialiojo paslaugų teikimo laisvės pobūdžio. Specialiuoju pobūdžiu galima remtis tik jeigu taikytina paslaugų teikimo laisvė. Jeigu ji netaikytina, atitinkamai ja negali būti draudžiama taikyti kitų nuostatų. Dėl to Sąjungos piliečiams transporto sektoriuje būtų neužtikrinta Sąjungos pilietybe garantuojama apsauga, nors Sutartyje tokios apsaugos išimtis nenumatyta, o iš esmės specialesnė paslaugų teikimo laisve garantuojama apsauga netaikoma.

42. Nors Teisingumo Teismas byloje *Neukirchinger* bendrosios asmenų judėjimo laisvės nenagrinėjo, joje nenustatyta nieko, kas prieštarautų bendrojo diskriminavimo draudimo nagrinėjimui kartu taikant bendrąją judėjimo laisvę. Tiesa, konstatavimą, kad skrydžiai oro balionais patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, Teisingumo Teismas susiejo su atitinkamomis transporto politikos priemonėmis, o ne buvimu kitoje valstybėje narėje, t. y. ne su paslaugos teikėjo judėjimo laisve²¹. Tai galima paaiškinti aplinkybe, kad buvimui kitoje valstybėje narėje, palyginti su transporto paslaugos *pasiūla* šioje valstybėje, teko antraeilė reikšmė. Transporto paslaugų pasiūla ir naudojimas jomis gali būti palyginami tik ribotai.

43. Todėl nagrinėjamu atveju gali būti taikoma Sąjungos piliečių judėjimo laisvė, nors atitinkamos Austrijos priemonės susijusios su galimybe naudotis transporto paslaugomis.

3. Dėl Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsnio 1 dalies

44. Pagaliau Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalimi nedraudžiama taikyti bendrojo diskriminacijos draudimo pagal SESV 18 straipsnį kartu taikant Sąjungos piliečių judėjimo laisvę pagal SESV 21 straipsnį, ji tik sukonkretina jų teisinį poveikį²². Todėl vadovaujuosi prielaida, kad SESV 18 straipsnyje ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti diskriminacijos draudimai turi būti taikomi lygiagrečiai²³.

C – Dėl diskriminacijos

45. Komisija teigia, kad transporto lengvatas susiejus su pašalpos šeimai teikimu Austrijoje netiesiogiai diskriminuojami studentai iš kitų valstybių narių.

1. Dėl bendrojo diskriminacijos draudimo pagal SESV 18 straipsnį

46. Kaip pripažino Komisija, Teisingumo Teismas dar Sprendime *Bressol* nurodė, kad studentai gali remtis SESV 18 ir 21 straipsniuose įtvirtinta teise laisvai judėti ir gyventi valstybės narės teritorijoje, nepatirdami tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos dėl pilietybės²⁴.

47. Komisijos nuomone, Austrija netiesiogiai diskriminuoja studentus iš kitų valstybių narių. Valstybės narės priemonė turi būti laikoma netiesiogiai diskriminuojančia, jeigu savo pobūdžiu gali labiau paveikti kitų valstybių narių piliečius ir būtent dėl to jie gali atsidurti nepalankioje padėtyje, išskyrus atvejus, kai ši priemonė yra objektyviai pateisinama ir proporcinga siekiamam tikslui²⁵.

48. Austrijos studentų tėvai Austrijoje dažniausiai gauna pašalpą šeimai, o užsienio studentų tėvai tokios pašalpos paprastai negauna. Taip jie dėl pilietybės netiesiogiai patenka į nepalankią padėtį.

21 — Sprendimas *Neukirchinger* (minėtas 17 išnašoje, 23 ir paskesni punktai).

22 — Pavyzdžiui, žr. 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Gaydarov* (C-430/10, Rink. p. I-11637).

23 — 2009 m. spalio 20 d. generalinio advokato išvada Sprendimui *Teixeira* (C-480/08, Rink. p. I-1107, 122 punktas ir 101 išnaša). Taip pat žr. 2010 m. balandžio 13 d. Sprendimą *Bressol ir kt.* (C-73/08, Rink. p. I-2735, 34 ir paskesni punktai).

24 — Sprendimas *Bressol ir kt.* (minėtas 23 išnašoje, 30–33 punktai) ir jame nurodyta teismo praktika.

25 — Sprendimas *Bressol ir kt.* (minėtas 23 išnašoje, 41 punktas) ir jame nurodyta teismo praktika.

49. Austrija savo ruožtu tvirtina, kad, pirma, transporto lengvatos yra išmoka šeimai pagal Reglamentą Nr. 1408/71 (apie tai žr. a punktą) ir, antra, iš užsienio atvykusių studentų ir vietinių studentų padėtis skiriasi (apie tai žr. b punktą). Ir, trečia, Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsnio 2 dalimi leidžiama transporto lengvatas susieti su pašalpomis šeimai (apie tai žr. c punktą). Šiais prieštaravimais galima pateisinti minėtą nepalankią padėtį.

a) Dėl išmokos šeimai kvalifikavimo

50. Diskutuodamos, ar transporto lengvatos kvalifikuotinos kaip išmoka šeimai, šalys rėmėsi tiek Reglamentu Nr. 1408/71, tiek jį pakeitusiu Reglamentu (EB) Nr. 883/2004²⁶.

51. Šiuo klausimu pirmiausia reikia aiškiai nurodyti, kad šiam argumentui aiškinti reikšmingas tik Reglamentas Nr. 883/2004. Remiantis Reglamento Nr. 883/2004 91 straipsnio 2 dalimi, jis tampa taikytinas tik išgaliojus Įgyvendinimo reglamentui (EB) Nr. 987/2009²⁷, t. y. nuo 2010 m. gegužės 1 d. O ieškinio nagrinėjimui reikšminga data yra Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaiga, t. y. 2010 m. kovo 28 d.

52. Mano supratimu, Austrija teigia, kad Reglamento Nr. 1408/71 kompetencijos taisyklėmis taip pat turėtų būti nustatyta, kokiems studentams gali būti taikomos transporto lengvatos. Šiuo reglamentu nustatoma, kokia teisė taikytina į jo taikymo sritį patenkantiems asmenims. Remiantis 13 straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu, paprastai taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Valstybės narės, kurių teisė nėra taikytina, nagrinėjamų lengvatų pagal reglamentą neturi teikti²⁸.

53. Vis dėlto tai, kad nacionalinė nuostata gali atitikti Reglamento Nr. 1408/71 nuostatas, nereiškia, kad jos nereikia vertinti pagal SESV nuostatas²⁹. Todėl tai, ar transporto lengvatos yra išmoka šeimai, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 1408/71, vertinant diskriminacijos draudimus gali turėti daugių daugiausia netiesioginės reikšmės. Todėl šiuo klausimu gali būti svarbūs *argumentai* dėl pašalpos šeimai preziumavimo.

54. Austrijos argumentai iš esmės grindžiami tuo, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas, Reglamentu Nr. 1408/71 padalydamas kompetencijas, teisingai paskirstė valstybėms narėms tenkančią šeimų rėmimo naštą. Todėl Austrija neprivalo priiimti šios naštos studentų iš kitų valstybių narių atveju. Austrijos teigimu, transporto lengvatos yra viena iš lengvatų šeimų išlaidoms sumažinti, nes jomis besinaudojančius studentus vis dar remia jų tėvai. Transporto lengvatomis būtų galima sumažinti tėvų teikiamą paramą. Todėl lengvatos papildoma faktines pašalpas šeimai, kuriomis taip pat siekiama padėti tėvams remti studentus.

55. Tačiau to, kad lengvata gali būti netiesiogiai sumažintos šeimų išlaidos, nepakanka netiesioginei diskriminacijai dėl pilietybės pateisinti. Turi būti bent jau užtikrinta, kad ši lengvata taikoma visoms šeimoms, kurios pagal Reglamento Nr. 1408/71 kompetencijos paskirstymo taisykles turi teisę į išmoką šeimai. Transporto lengvatų atveju taip nėra.

26 — 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, p. ; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72).

27 — 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, p. 1).

28 — Šiuo klausimu žr. 2008 m. gegužės 20 d. Sprendimą *Bosmann* (C-352/06, Rink. p. I-3827, 27 punktą) ir 2012 m. birželio 12 d. Sprendimą *Hudzinski* (C-611/10 ir C-612/10, 44 punktą).

29 — 2010 m. birželio 15 d. Sprendimas *Komisija prieš Ispaniją* (C-211/08, Rink. p. I-5267, 45 punktą) ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimas *van Delft ir kt.* (C-345/09, Rink. p. I-9879, 85 punktą).

56. Netgi nėra aišku, ar transporto lengvatomis iš tikrųjų netiesiogiai sumažinamos visų šeimų, kurios už Austrijos universitetų studentus gauna išmokas šeimai, išlaidos. Netgi darant prielaidą, kad dėl lengvatų susitarta visoje Austrijos teritorijoje, kyla abejonių, ar siūlomos visiems studentams tinkamos artimojo susisiekimo galimybės. Tų, kurie priversti naudotis kitomis transporto priemonėmis, išlaidos nėra sumažinamos. Taip pat nėra aišku, ar lengvatomis panašiu mastu sumažinamos visų tokių šeimų išlaidos.

57. Tačiau dėl pasirinkto diferencijavimo kriterijaus į nepalankią padėtį pirmiausia faktiškai patenka tie studentai, kurie naudojami Sąjungos pilietybe suteikta laisve studijuoti kitose valstybėse narėse. Remiantis Reglamento Nr. 1408/71 73 straipsniu, Austrijos kompetencijai priklausanti išmoka šeimai iš esmės turėtų būti skiriama ir toms šeimoms, kurios remia ne Austrijoje studijuojančius studentus. Vis dėlto transporto lengvatų atveju tai neįmanoma. Todėl į užsienį išvykstantys Austrijos studentai ir jų šeimos atsiranda nepalankesnėje padėtyje nei liekantis Austrijoje.

58. Pagaliau tai, kad su išmoka šeimai susietos transporto lengvatos šeimos išlaidoms sumažinti, kaip jos suprantamos pagal Reglamentą Nr. 1408/71, taikomos ne visoms iš esmės į jas teisę turinčioms šeimoms, matyti ir studentų iš kitų valstybių narių atveju. Austrijoje studijuojantys studentai arba jų tėvai praktiškai negalėtų pasinaudoti tokiu išlaidų sumažinimu, net jeigu jų kilmės valstybės būtų pasirinkusios tokią išmokos šeimai formą.

59. Todėl transporto lengvatų susiejimas su pašalpa šeimai yra formalus. Dėl to lengvatos negali būti pripažintos išmoka šeimai, kuri būtų skiriama tik pagal Reglamente Nr. 1408/71 nustatytas kompetencijos taisykles.

60. Be to, nepalanki studentų, kurių tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai dėl to, kad gyvena kitoje valstybėje narėje, padėtis nėra proporcinga šeimos išlaidų sumažinimui numatant tokią nelabai veiksmingą lengvatą. Ir dėl šios priežasties ja negalima pateisinti netiesioginės studentų diskriminacijos.

b) Dėl palyginamumo

61. Austrija taip pat mano, kad, norėdama įrodyti dėl pilietybės susidariusią nepalankią padėtį, Komisija turi atsižvelgti į kitose valstybėse narėse skiriamas stipendijas ir apmokestinimo tvarką studijuojančių vaikų atveju. Kai kurios valstybės narės skiria daug didesnes stipendijas nei Austrija ir jas studentai gali gauti net studijuodami Austrijoje. Todėl negalima atmesti galimybės, kad studentai iš kitų valstybių narių turi geresnes finansines galimybes padengti gyvenimo Austrijoje išlaidas, įskaitant transporto išlaidas, nei Austrijos studentai.

62. Šiam argumentui, kiek jis susijęs su studentų ar jų šeimų lėšų trūkumu, negalima pritarti. Remiantis Austrijos pateikta informacija, lėšų trūkumas iš esmės nėra transporto lengvatų ir Austrijos pašalpų šeimai, su kuriomis šios lengvatos susietos, teikimo sąlyga. Tiesa, pašalpa šeimai nemokama, jeigu studentas turi nustatytą ribą viršijančių pajamų. Tačiau skiriant pašalpą šeimai ir taikant transporto lengvatas netikrinama, ar šeimai trūksta lėšų³⁰.

63. Vis dėlto pasirinktas kriterijus nėra tinkamas, jeigu norėta užkirsti kelią dvigubam studentų iš užsienio rėmimui. Nes taikydama lengvatas Austrija nediferencijuoja pagal tai, kokias lengvatas gauna studentai iš kitų valstybių narių.

64. Todėl lengvatos susiejimas su Austrijos teikiama pašalpa šeimai negali būti pateisinamas tuo, kad studentai iš kitų valstybių narių iš savo kilmės valstybės gali gauti didesnę paramą.

30 — Atsiliepimo į ieškinį 13 punktą.

c) Dėl Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsnio 2 dalies

65. Pagaliau Austrija remiasi Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalimi. Vadovaujantis šia nuostata, priimančioje valstybėje narėje taikomas vienodas požiūris į studentus iš kitų valstybių narių nepagrindžia jų teisės į paramą studijoms stipendijos arba paskolos forma iki nuolatinio gyvenimo šalyje teisės įgijimo.

66. Austrija teigia, kad transporto lengvatos yra parama studijoms, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalį, nes ji skirta studentams. Lengvata turėtų būti kvalifikuojama kaip stipendija, nes jos nereikia grąžinti.

67. Pritartina tokiai nuomonei, kad, neatsižvelgiant į tai, ar įvykdytos 24 straipsnio 1 dalies taikymo sąlygos³¹, be kita ko, ir nevienodas požiūris, kaip jis suprantamas pagal SESV 18 straipsnį, gali būti pateisinamas teisės aktų leidėjo valia, kuria grindžiama Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalis³².

68. Be to, paramos studijoms sąvoką būtų galima suprasti plačiai, kaip apimančią visas lengvatas studentams. Vis dėlto, kaip teisingai pažymi Komisija, priimdamas Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalį teisės aktų leidėjas nusprendė teisės į vienodą požiūrį išimti pagal 24 straipsnio 2 dalį numatyti tik stipendijos arba paskolos forma teikiamai studijų paramai. Tai irgi galioja tais atvejais, kai taikant SESV 18 straipsnį remiamasi 24 straipsnio 2 dalimi.

69. Taip pat nėra jokio pagrindo Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalį aiškinti plačiai. Priešingai, pagal šią nuostatą galima apriboti SESV 18 straipsnyje, Pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnio 2 dalyje ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teisę į vienodą požiūrį. Todėl kiekviena išimtis turi būti aiškinama siaurai.

70. Sąvoka „stipendija“ būtų pernelyg išplėsta, jeigu į ją būtų įtrauktos ir transporto lengvatos. Tai, kad Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalyje ji tiesiogiai minima greta paskolos, rodo, jog teisės aktų leidėjas į ją įtraukti norėjo ne bet kokias, o tik tam tikro masto lengvatas studentams, skirtas su universitetinio išsilavinimo įgijimu susijusioms išlaidoms padengti. Be to, iš teismo praktikos išplaukia, kad pagalba studijų mokesčiui padengti nelaikytina parama studijoms pagal 24 straipsnio 2 dalį. Nes tokia pagalbai galioja bendrasis diskriminavimo draudimas neatsižvelgiant į gyvenimo šalyje trukmę³³. Todėl stipendijos sąvoka aiškintina siaurai ir neapima transporto lengvatų.

71. Be to, pažymėtina, kad teisė į transporto lengvatas pagal Austrijos teisę nepriklauso nuo to, ar atitinkami studentai įgijo nuolatinio gyvenimo šalyje teisę. Taigi neatmestina, kad teisę į paramą studijoms turintys studentai transporto lengvatų negauna.

d) Dėl būtinos integracijos priimančiojoje valstybėje

72. Dėl išsamumo norėčiau dar trumpai paminėti *galimą* gynybos argumentą, kurio, tiesa, Austrija nepateikė, todėl Teisingumo Teismas jo neturi nagrinėti.

73. Teisingumo Teismas pripažino, kad tam tikra sąsaja tarp atitinkamos valstybės narės visuomenės ir lengvatos gavėjo gali būti objektyvus bendrojo intereso pagrindas, galintis pateisinti tai, kad tokios lengvatos suteikimo sąlygos galėtų turėti įtakos Sąjungos piliečių judėjimo laisvei³⁴.

31 — Šiuo klausimu žr. 80 ir paskesnius punktus.

32 — Žr. 2008 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Förster* (C-158/07, Rink. p. I-8507, 55 punktas).

33 — 1988 m. birželio 21 d. sprendimai *Lair* (39/86, Rink. p. 3161, 16 punktas) ir *Brown* (197/86, Rink. p. 3205, 18 punktas); taip pat 1992 m. vasario 26 d. Sprendimas *Raulin* (C-357/89, Rink. p. I-1027, 27 ir paskesni punktai).

34 — 2002 m. liepos 11 d. Sprendimas *D'Hoop* (C-224/98, Rink. p. I-6191, 38 punktas) ir 2009 m. spalio 1 d. Sprendimas *Gottwald* (C-103/08, Rink. p. I-9117, 32 punktas).

74. Šis kriterijus grindžiamas nuostata, kad nors valstybės narės, organizuodamos ir taikydamos savo socialinės pagalbos sistemas, raginamos parodyti tam tikrą finansinį solidarumą su kitų valstybių narių piliečiais, kiekviena valstybė narė turi teisę užtikrinti, kad pagalbos teikimas kitų valstybių narių studentų išlaikymo išlaidoms padengti netaptų neprotinga našta, kuri galėtų turėti įtakos bendram tos valstybės teikiamos pagalbos lygiui³⁵.

75. Vis dėlto reikia paisyti ir proporcingumo sąlygos. Priemonė yra proporcinga, jei ji būdama tinkama norimam tikslui pasiekti, neviršija to, kas būtina jam pasiekti³⁶. Visų pirma nuolatinės ir įprastinės gyvenamosios vietos sąlygos turi būti proporcingos atitinkama nacionalinės teisės nuostata siekiamų tikslų atžvilgiu³⁷.

76. Todėl reikia nustatyti ne visoms lengvatoms vienodą būtiną integracijos laipsnį, o diferencijuoti lengvatų apimtį. Proporcinga reikalauti, kad išlaikymo stipendijai gauti studentai būtų šalyje išgyvenę penkerius metus³⁸, tačiau švelnesnes sąlygas leidžiama nustatyti neįgaliesiems suteikiant nemokamą kelių vinjetę. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas pabrėžė teisės nuostatos, metinę kelių vinjetę leidžiančios nemokamai išduoti tik neįgaliesiems asmenims, kurių nuolatinė ar įprasta gyvenamoji vieta yra toje valstybėje narėje, nenustatant minimalios gyvenimo šalyje trukmės, įskaitant ir asmenis, kurie reguliariai atvyksta į šalį darbo ar asmeniniais reikalais, proporcingumą³⁹.

77. Nagrinėjamu atveju darytina išvada, kad turi pakakti įtraukimu į Austrijos universiteto studentų sąrašą patvirtintos integracijos, kad studentams būtų suteikta teisė į vienodą požiūrį taikant važiavimo viešuoju artimojo susisiekimo transportu lengvatas. Be to, ši išvada patvirtina Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsnio 2 dalies aiškinimą, kad teisė nuolat gyventi šalyje nėra teisės naudotis transporto lengvatomis suteikimo studentams sąlyga⁴⁰.

78. Ar studentams, kurie valstybėje narėje lankosi trumpai apibrėžtą laikotarpį, pavyzdžiui turistiniais tikslais arba ekskursijos metu, galima netaikyti tokių transporto lengvatų, nagrinėjamoje byloje spręsti nereikia.

e) Tarpinė išvada

79. Todėl transporto lengvatas susiejus su išmokų šeimai suteikimu pažeidžiamas SESV 18 straipsnis.

2. Dėl Direktyvos 2004/38 dėl laisvo asmenų judėjimo ir gyvenimo šalyje 24 straipsnio

80. Dėl SESV 18 straipsnio išsakyti argumentai iš esmės galioja ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 daliai. Remiantis šia norma, taikant specialiąsias nuostatas, kurios aiškiai numatytos Sutartyje ir antrinės teisės aktuose, visiems Sąjungos piliečiams, pagal tą direktyvą gyvenantiems priimančiosios valstybės narės teritorijoje, Sutarties taikymo srityje taikomas vienodas požiūris kaip ir tos valstybės narės piliečiams.

81. Pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies c punktą studentai turi teisę gyventi šalyje, jeigu turi sveikatos draudimą ir pakankamai išteklių. Šias sąlygas tenkinantys studentai Austrijoje gyvena Direktyvos 2004/38 pagrindu ir pagal jos 24 straipsnio 1 dalį jiems taikomas vienodas požiūris kaip ir tos valstybės narės piliečiams.

35 — 2005 m. kovo 15 d. Sprendimas *Bidar* (C-209/03, Rink. p. I-2119, 56 punktas) ir Sprendimas *Förster* (minėtas 32 išnašoje, 48 punktas).

36 — Sprendimas *Gottwald* (minėtas 34 išnašoje, 33 punktas).

37 — Sprendimas *Gottwald* (minėtas 34 išnašoje, 38 punktas).

38 — Sprendimas *Förster* (minėtas 32 išnašoje, 60 punktas).

39 — Sprendimas *Gottwald* (minėtas 34 išnašoje, 37 ir 41 punktai).

40 — Žr. 70 punktą.

82. Nepaisant to, jiems netaikomos transporto lengvatos, jeigu jų tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai. Vadovaujantis išdėstytais samprotavimais darytina išvada, kad tai yra netiesioginė diskriminacija dėl pilietybės, nepateisinama ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 2 dalimi.

83. Todėl pažeidžiama ir Direktyvos 2004/38 24 straipsnio 1 dalis.

V – Dėl bylinėjimosi išlaidų

84. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Nors dauguma Komisijos pateiktų pagrindų teisingi, jos ieškinio reikalavimai buvo daug platesni nei šie pagrindai. Todėl kiekviena iš šalių turi padengti savo išlaidas.

VI – Išvada

85. Todėl siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Austrijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 18 straipsnį kartu taikant SESV 20 ir 21 straipsnius, nes Vienos, Aukštutinės Austrijos, Burgenlando bei Štirijos žemėse ir Insbruko mieste netaikė studijuojantiems Sąjungos piliečiams, kurių tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai dėl to, kad gyvena kitoje valstybėje narėje, tokių pačių transporto lengvatų kaip studentams, kuriems Austrijoje skiriama pašalpa šeimai.
2. Austrijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2004/38 dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje 24 straipsnį, nes Vienos, Aukštutinės Austrijos, Burgenlando bei Štirijos žemėse ir Insbruko mieste netaikė studentams, kurie atitinka Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies c punkto reikalavimus ir kurių tėvai Austrijoje negauna pašalpos šeimai dėl to, kad gyvena kitoje valstybėje narėje, tokių pačių transporto lengvatų kaip studentams, kuriems Austrijoje skiriama pašalpa šeimai.
3. Atmesti likusią ieškinio dalį.
4. Komisija ir Austrijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.